

ŐRSZEM

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

A csikmegyei 48-as függetlenségi párt hivatalos közlönye.

Megjelenik: minden kedden.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K. fél évre 4 K. negyed évre 2 K. egy hónapra 80 fill.
Egyes szám ára 18 fill. Nyititár sora 40 fill.

Felétke szerkesztő:

Dr. UJFALUSI JENŐ.

Főmunkatárs:

ifj. BOTAR BÉLA.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

Apponyi könyvnyomda r. t. Csikszereidában, havá a háziratok hirdetések és előfizetések kiadóhivatal.

Hirdetések mérsékelt díjazással, megállapodás szerint.

Á sztrájk-korszak.

Korunknak egyik legszomorubb s legmérgesebb tünete a sztrájk. Terjedésében, miként a pestis-járvány, nem ismer távol-ságot és országokon, tengereken, hegyeken átszárnyalva, megfertőzi az egész világot. Az egyes államok között való békés viszony hosszú és beláthatatlan ideőkig biztosítottak látszik, ám a vén Európában mégis mindenütt igen zavarosok a helyi politikai viszonyok s a kormány egyik legfőbb gondoskodásának tárgya éppen a sztrájkok elkerülésének megakadályozása, a munka adó és a munkás között a civódások és ellentétek megszüntetése, a munkásosztály bajainak orvoslása s az ezekkel kapcsolatos szociálpolitikai törvények alkotása. Gazdag s a kereskedelem s ipar terén előrehaladt államok a sztrájkok káros hatásait valahogy még kiheverik, a szegényebb nemzetek testén a sztrájk nem egyéb, mint kelevény, melyet, ha idejekorán onnan el nem távolítanak, a szervezetet egészséges fejlődésében megbénítja. Végső eszközként jogosult lehet a sztrájk, ha a munkás kizsákmányolása, a munkaadó embertelen bánásmódja idézte elő. Ebben az esetben minden igazságszerető hatóságnak, sajtónak s társadalomnak pártolnia kell a munkást, hogy jogos érdekeit megvalósíthassa.

De épp úgy védelemre és pártolásra kell, hogy találjon a munkaadó is, akinek vállalata, békés munkássága és magánva-

gyona ellen valóságos merénylet a jótalan és izgatással előidézett sztrájk. A munkaadó tőkéjén kívül sokszor megfizetett munkásságát, a gondok egész özönét, nyugalmát, nevének tisztaságát kockáztatja s mindez könnyen áldozatává lehet egy munkásvezér szeszélyének, egy hosszabb ideig tartó sztrájk-nak. S hogyan tűrhető el egy jogállamban, hogy a munkaadót, ha szerződéssel bíró alkalmazottjait a felmondási idő lejártá előtt elbocsátja, a törvény elmarasztalja, ellenben, ha az alkalmazottak egy szép nyári reggel kimondják a sztrájkot, az egy röpke szóval minden el van intézve s a vállalt, de nem teljesített munkának veszteségét s a fölmerült kiadásokat senki sem fedezi.

Agrár állam vagyunk, de egészen bizonyos, hogy csak úgy állhatunk meg helyünkön s használhatjuk ki kedvező földrajzi fekvésünket a nyugati felett államok szinte kőhegyig menő versenyé mellett, csak úgy szoríthatjuk vissza természetes medrébe a kivándorlás dagadt hullámain, ha a gondos kezekkel megalapozott iparfejlesztést mielőbb kiépítjük.

Nálunk azonban még hiányzik a produktív vállalkozásokra a kedv s a magyar középosztály inkább elhelyezi pénzt három százaléka a takaréka, iskolákat végzett fiát pedig beprotezzálja valamelyik kevés, de biztos jövedelmű állami hivatalba, semhogy vagyonaának s képességének megfelelő vállalatba fogjon. Versenyképes ipart tehát csak külföldi tőke behozatalával teremthetünk.

de melyik kötözni való boldog gyáros viszi pénzt olyan országba, ahol a sztrájk réme fenyegeti és üldözi.

A lakáshiány már országszerte tapasztalható s mind sürűbben felhangzik a panasz hogy nemcsak a fővárosban, de az ország különböző helyein is kevés a lakás. Miért? Mert akinek telke van s megfelelő tőkével rendelkezik, az is csak hosszús halogatás és tételődés után épít, mert valóban senki sincs biztosítva az ellen, hogy félj felépített házat nem rombolják-e le a munkát akadályozó sztrájkolók. Az állami üzemek az előirányzott költség tullepésével csak a legnagyobb erőlködéssel teljesítik s fejezik be a közhasznú munkákat s általános a panasz a munka-hiány és a munkászavargások miatt.

A szociálpolitikai alkotások terén a mostani kormány rövid két év alatt több becses és áldásos törvényt hozott tető alá. Ezt az igazságot még a szocialista vezetőknek is el kell ismerniök s a munkásosztálynak igazán nincs oka az elégedetlenségre. Kétség-telen, hogy a mindinkább fokozódó drágaságot a sztrájkok eredményezik és hogy a sztrájkokkal még ha látszólag sikert is ért el a munkás, alapjában véve nem nyert semmit, mert ugyanakkor a drágaságot is növeli. Igaz ugyan, hogy a munkabér emeléseivel nagyobb lesz a forgalom is, de viszont az is való, hogy a fogyasztási s élelmi cikkek drágaságát is emeli s hogy a drágaság éppen a munkásosztályt sújja a legérzékenyebben.

A sztrájkok rohamos szaporodása olyan

AZ „ŐRSZEM” TÁRCAJA.

A színész.

I.

Egy szerényen butorozott szobában, meglehetősen jókarban levő pamplagon feküdt Réti Odón, egy kellemes külsejű, mintegy tizenhét éves ifjú. Kezében könyvet tartva, merően nézett a betűkre, míg gondolatai, mint az areán látható volt, más sokkal érdekesebb szférákban kalandoztak. Arát szokatlan bir boríta, szeméi örömtől sugáztak, kezétől kiesett a könyv — felemelkedett a pamplagról — ekkor kinyílt az ajtó és belépett rajta egy nő, kinek areán a gond, a nélkülözés és a régi jó idők előrel-hetlen nyomok hagytak.

— Tanulsz, fiara? — szólította meg az ifjút.
— Igen, igen, — hebegé Odón, midatt lesütötte szemét és hirtelen felemelte a pamplagon fekvő könyvet.

— Odón, te nem mondtad az igazat, ar-cod kigyuladt szemeid szokatlan tűzben égnek. Beteg vagy?

— Nem, anyám! De tud meg legforróbb kívánságomat, tudd meg most, hogy fiad boldogtalan, igen boldogtalan. Itt e szobában, a száraz könyvek között, nem tudom feltálni régi jókedvemmet; tudom, hogy szomorítanak e szavaim, tudom, hogy egykor híres ember leszek belőlem, hírnevőre fogok szert tenni, de nem az iskolában, nem az egyetemen, hanem a szinpadon. Igen, anyám, ha színész leszek szorgalom és kitartás által babérokat fogok aratni.

— Fiam, már megintezek az ifjúkori ábrándozások? Elfelejtetted ígéretedet, hogy e tárgyról nem fogsz többé beszélni, hogy tanulni fogsz? — kérde az anya.

— Igaz, megígértem, de ígéreteimet nem teljesíthetem, mert tudom, hogy nem fogom iskoláimat elvégezni; de a szinpadon, óh, a szinpadon, ott lenne belőlem ember anyám, hallgasd meg egyetlen gyermeked kérését!

— Nem! Apád sírjára esküszöm, hogy beleegyezéssel sohasem leszel komédius, nem leszel fizetett boldog. Inkább halál, mint e gyűlözet!

E szavak után az özvegy fájdalmas zokogásban tört ki.

— Óh, anyám, anyám, nem szomorítlak, nem leszek színész, de e könyvek közt itt élni, valóságos kín; ha látand fiadat, mily gyönyörrel olvassa Shakespeare drámáit, mily jól szíval, akkor nem mondanád, hogy nelegyek színész. Mert a színészet épp oly művészet, mint akár a festészet vagy a szobrászat! Nem leszek komédius, művész leszek! Anyám, óh, engedd meg, hogy legforróbb óhajom teljesüljön.

— Soha! — mondá az özvegy és elhagyta a szobát.

II.

Hetet ütött az óra. A színház zsufozásig megtelt. Már három nap óta óles falragaszok hirdetik X. város lakóinak, hogy ma új darabot adnak és egy újonnan szerződött tag fog fellépni.

A függöny felgördül; a szinpadon egy ifjú áll és ez ifjú — Réti Odón. Anyja tehát beleegyezett? Óh, nem, Odón megszokott. Remegve kezd beszélni, majd nekibeül és a közönség lelkes tapsai között gördül le a függöny. Odón a legboldogabb ember; szeméi épp úgy csillagnak, mint két hónappal ezelőtt, mikor odahaza feküdt a pamplagon és álmodott szinpadról, szerepről, tapsról.

Alma nagyon hamar megváltult. Elérte célját.

A szünetek alatt a társulat igazgatója örömitasan kelbire szorította, fiának nevezte, a legfényesebb jövőt helyezte neki kilátásba és a legnagyobb szerepeket ígerte oda neki. Odón boldog volt.

A mily kedvtelenül tanult előbb odahaza, oly kedvvel tanulmányozta a legnagyobb és legnehezebb szerepeket; hamza, játéka, alakítása kitünő volt. Híre rövid idő alatt bejárta nemcsak az egész környéket, de a fővárosi lapokban is elismerőleg írtak róla.

Igy telt el néhány év. Odón egyik diadalt a másik után aratta; nevét mindenki esodálat-tal és tisztelettel ejtette ki.

— Ily fiatal és már mily nagy művész! — És még hozzá milyen csinos fiatal ember!

Ilyen és hozzá hasonló beszédeket lehetett az egész vidéken hallani! Osztozott-e a közönség véleményében a művész anyja is?

Odón erre, úgy látszott, nem gondolt. Ha az egész világot kínálták volna neki a szinpadért, bizonyára nem eszért volna.

III.

Hetet ütött az óra. A színház zsufozásig megtelt. Már három nap óta falragaszok hirdetik a főváros lakóinak, hogy ma este lép fel a vidéki közönség kedvence, a fiatal művész.

A függöny felgördül; a szinpadon egy férfi áll és e férfi — Réti Odón. Épp ma tíz esztendeje, hogy először lépett fel X.-ben; ma a főváros lakosainak mutatja be művészetét.

A siker biztos! De azért mégis, mint akkor, remegve kezd beszélni, míg hevöltebb lesz és mind jobban beletáplálja magát szerepébe. A függöny a fővárosi közönség lelkes tapsai között gördül le.

Odón boldogsága batártalan.

belső ellenség, amely ellen ma már minden állam védekezik. A jogtalan sztrájkok kiirtása a munkásságnak is elsőrendű érdeke, mert csak így lehet haladni a munkahiányt megszüntetni, a munkát tökéletesíteni, piacot szerezni, aminek következtése azután a jogos és természetesen munkabéremelés.

E cél kivívásában pedig ne támaszkodjunk — mint mindenben — csupán a kormányra, mert ezen a téren az állam nem nélkülözheti a társadalom közreműködését. Szükség van arra, hogy kaszinók, klubok, legényegyletek, társulatok és szakszervezetek összefogjanak s az osztálygyűlölet szítása helyett együtt munkálkodjanak.

Sokát lehetnek ebben a dologban a néptanítók, erkölcsös, gondos neveléssel s a különböző felekezetek lelkeszei a már már pusztuló vallásos érzés fejlesztésével, mert a vallás a leghűbb öre a haza, a munka, az emberszeretlet s a magántulajdon megbecsülésének.

Barabás Béla egy új pártalakulásról. Barabás Béla képviselő egy hírlapíró előtt igen érdekes nyilatkozatot tett egy új pártalakulás szükségességéről, mely szerinte gazdasági alapon lehetséges és szükség, mivel a régi pártkeretek elkoptatták már az eszméket. E pártalakulásba be kell venni a régi szabadelveket is, ha azok híven szolgálják a magyarság érdekeit. Végül Barabás a hírlapíró kérdésére kijelentette, hogy az elkövetkezendő új pártalakulásban ő egyáltalán nem játszik szerepet.

A kormány munkaprogramja. Wekerle Sándor miniszterelnök a függetlenségi pártban érdekes nyilatkozatot tett a kormány munkaprogramjáról. E szerint a hátszabály-revizió után a költségvetést tárgyalja a Ház az ideiglenes revízió alkalmazásával. Ezekután az adó-reforma kerül a sor. Az 1909. év elején az általános választói jogról szóló javaslattal végez a Ház s ennek letárgyalása után a végleges revíziót intézi el. Az 1909. év tavaszán a főrendiház tárgyalja a választói törvényt. A törvény végrehajtására vonatkozó intézkedések megtételére mintegy 8 hónap kell és így 1910 tavaszán vagy őszén lesznek az új választások. Ezen időig a kormány még több oly hasznos törvényt akar hozni, a melyek mind alkalmasok lesznek arra, hogy a függetlenségi párt megerősödését előmozdítsák. A bankra vonatkozólag Wekerle miniszterelnök kitérőleg válaszolt.

Szemei még jobban esillognak, mint tíz év előtt, jobban, mint tíz év és két hónap előtt, midőn odahaza feküdt a pamlagon és álmodott szinpadról, szerepről, tapsról.

Alma megvalósult.
És anyja?
A szünetek alatt megkapta a szerződést, melynek értelmében a haza első színházának tagjává lett.

Odán a legnagyobb és legnehezebb szerepet adja.

Ha játszik, a közönség lelkesedése határtalan. Hírnövre tett szert: irigylí mindenki.

És anyja?

III.

Kinyílnak a kórház ajtai.
Egy fekete-re mázolt koporsót tesznek fel a halottas kosárra, a koporsó egyik oldalán e két szó állott: „Réti Odón”; a másik oldalán: „Élt 35 évét.” A koporsót kivisik a temetőbe, behoasztják a sírba, ráhull a göröngy, el van temetve.

A két sírásó huzafelé ballag.
— Szomorú história ez, barátom! — szólott az idősebbik sírásó a fiatalabbikhoz.

— De azok a nők mindenre képesek. Ez a szegényember is szerelmes volt egy kis leányba és nőül vette. A nő megszokta és elvitte magával a színesz minden pénzét, vagyonát, mire jász — főbe lőtte magát. Isten áldjon meg!

A két sírásó élvált egymástól.
És az özvegy?

Az ünnepelt művész megfélekedezett a szegényanyáról, ki úgy ellenzte akaratát.

A boldog férjnek nem volt ideje az anyára gondolni — és az özgyilkos fin sírjánál napokint ott zokog a gyászba öltözött, elmeháborodott anya, özvegy Réti Jánosné.

Rauch báró belső titkos tanácsosa. Zágrábi politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy a horvát hivatalos lap legközelebbi száma Rauch Pál báró horvát bannak, belső titkos tanácsosa való kinevezését hozza. A kormány ezzel is demonstrálni akarja a horvát bánhoz való feltétlen ragaszkodását.

Hátszabály-revizió.

Dr. Nagy György országgyűlési képviselő beszéde, melyet a hátszabály-revizió kérdésében a szólás-szabadság érdekében tartott február hó 27-én az országgyűlésben

(Folytatás.)

A másik kérdés, mivel indokolni akarják a hátszabályok szigorítását, a nemzetiségi kérdés. Ebben nekem kezdettől fogva egyfajta határozott felfogásom volt, a melynek igazságát a mindennapi gyakorlati életre alapítottam. Valahányszor a nemzetiségi kérdésről van szó és látom, hogy a vezető államférfiak között egy sínesen, a ki a kérdést a gyakorlati életből közvetlenül ismeri, hanem mindig csak teoriával igyekeznek a bajon segíteni, mindig eszembe jut egy nagyon klasszikus mondás. Az olasz szabadságharcok egyik hőse, Türr István tábornok mondotta el, hogy hazateérve Magyarországra, beszélgetett egy alföldi kiszáradt állattal. Epen ebben az időben történt meg, hogy a turini szent remete, Kossuth Lajos, levelekben adott utasítást a függetlenségi pártnak a párt jövőjéről taktikáját illetőleg. A mikor Türr István ezzel a magyarázattal kiszáradt állattal találkozott, egy fájdalommal sóhajtott föl és azt mondotta: „Kár, hogy Kossuth apánk nem jön haza! Kár azért, mert az utórol nem lehet megmondani, hogy a szobában hogy kell a butorokat elrendezni.” Eszembe jut ez, t. ház, mindig, a mikor a nemzetiségi kérdésről van szó.

Miniszteri szobákban, hivatal-helyiségekben nem lehet megmondani azt, hogy miképpen kell megoldani ezt a gyakorlati kérdést, hogy mik a leghelyesebb eszközök ennek megoldására? Volt a miniszterteremben egy külön nemzetiségi ügyosztály is felállítva, azt is megszűntették, úgyhogy ezen a téren előrehaladás helyett visszafelé fordultunk.

Azt tartom, hogy a nemzetiségi kérdést csak egyféleképpen lehet megoldani. A helygyminiszter ur is mondotta — bár a gyakorlatban nem látom a megvalósítást, — hogy a helyes nemzetiségi politika: igazság, szeretet azokkal szemben, a kik, bár idegen ajkúak, e hazának hű fiait, magyar állampolgároknak vallják magukat, ellenben korlátolten, kegyetlen, szigorú igazság azokkal szemben, a kik a magyar nemzet ellen pártot ütnek, a kik megtagadják az ezeréves magyar hazát. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Erre vonatkozólag majd az általános választói jogról szóló törvénybe kell olyan intézkedést foglalni, a mely ököre kizárja, hogy olyanok, a kik ellenségei az országnak, a kik nyílt pártütésben találtak, a kikre rá lehet bizonyítani a nemzetelutasítás bűnét, a törvényhozás termében tanácskozhassanak, a nemzet sorsáról, a nemzet jövőjéről donthessenek.

Erre vonatkozólag is a választási reformban kell intézkedéseket keresni és ott kell találnunk módokat, a melyekkel ezt a kérdést rendezni lehet. Én azt hiszem, hogy a nemzetiségi képviselők között egyetlen egy sem akadna, a ki ez ellen tiltakoznék, mert hiszen ők maguk is magyaroknak kell, hogy vallják magukat idegen nyelvűk dására. Erzsébet, gondolkodásában és törekvéseikben nekik is magyaroknak kell lenniök és nekik is együtt kell törekedniök arra, hogy felépítsük a független Magyarországot, a melynek hasznát és boldogságát ők és az ő választói épen úgy fogják élvezni, hogy ők élvezni fogja az egész egyetemes, politikailag oszthatatlan és egységes magyar nemzet. (Úgy van.)

Egy pár szóval átítek a múlt ismertetésére. (Halljuk! Halljuk!) A mikor ez a kormány kormányra jutott, Wekerle Sándor miniszterelnök ur 1906. április 9-én a függetlenségi párt helyiségeiben és később itt a képviselőházban is megadta a kormány programját, a melynek fő pontját az képezte, hogy katonai téren újabb áldozatokat nem hoz a nemzet az átmeneti idő alatt, de viszont a király sem fog újabb követeléseket támasztani. Az államháztartásnak rendszeres szükségletét megszavazzuk, azután megalkotjuk az általános választói jogról szóló törvényt és ennek alapján új választás lesz.

Ebben a programomban tehát szó sem volt a hátszabály-revizióról, mert, ha ezt előre megmondották volna, ma azok a képviselők, a kik

jelölt korokban elég merészek lettek volna ilyen merényletnek bünrészeseivé szegődni és ezt a nép előtt hirdetni, nem lennének olyan boldogok, hogy a mandátum birtokában az indítvány mellett igen-nel szavazhassanak.

Vérmes reményeink nem voltak. Tudtuk, hogy sok nehézséggel kell megküzdünk, hogy azok a sok százéves nemzeti ábrándok és vágyak, a melyekért annyi ver ömölt, egyszerűen nem valósíthatók meg. De hittük, vértük, reméljük, sőt követeltük, hogy a többség és a függetlenségi párt legalább egy részét ezeknek, már a mennyi lehetséges, megvalósítani igyekezzenek. És mi történt? Jött egy gazdasági kiigyegezés, melynél rosszabbat alig lehetett volna kötni. Jött a kvótának felemelése, a mely, a mint akkori beszédeimben kimutattam, évi 8,311,000 korona megterhelést jelent e nemzetre. Ennyi volt az az osztrák hadi sere, a mely a 2%-os kvótafelemelésben rejlik. A katonatisztek felszámolásának felemeléséből Magyarországra 3 millió korona esik. E szerint összesen több, mint 11 millió hadi sereket kell egy rossz kiigyegezésért évenként fizetnünk. Azután jött a kiigyegezési javaslatok egy szakaszban való elfogadásának imparlamentáris eljárása, a mely megfosztotta a javaslat ellenzőit a beutalt kritikától és a rossz kiigyegezés visszautasítása érdekében folytatandó küzdelemtől.

S mikor már azt hittük, hogy több keresztet a nemzetre, akni már nem lehet, hogy annyi áldozat után végre bekövetkezik az Apponyi Albert hirdető derengő hajnal, akkor a legsötétebb éjszaka következett: egyetlen jogunkat, a hátszabályokban biztosított szólás-szabadságunkat is el akarják venni. Igaz! Úgy van! bal-felől. Hiszem, hogy gr. Andrássy Gyula belügyminiszter ur úgy csinálta meg ezt a választási reformot, hogy a magyar jogomniát biztosítsa. Beszédéből ugyan, a mint majd ki fogom mutatni, ez nem tűnik ki, de feltételezem róla. Amde ki nyújt garanciát arra, hogy a király el is fogadja ezt a választási reformot? (Úgy van! bal-felől.) A mig tehát ilyen garanciát nem adnak, valóságos bűnnek tartanám ennek a nemzetnek lekötni a kezét, lebilincselni a lábát, lakatot tenni az ajkára, hogy azután szólni, mozdulni se tudjon és az abszolútizmus, a császári által rádkított választási törvényt szavazatával szentesítse meg.

Minket nem azért küldött ide a nemzet, hogy behunyj színnel, bedugott füllel szavazunk, hanem azért, hogy lássunk, halljunk és itéljünk. És hogy a biztatósokra nem lehet adni semmit, arra nézve igen szomorú, igen bánatos tanulságunk van. Hiszen, hogy állunk is a létszámamelelés kérdésével? A ki ezelőtt egy ezütdélv szöbe merle volna hozni, azt az azóta császári ebédnél mérsékelt kurucok, mint vérzomasz tigrisek rögtön összetépték volna. Ma azután ők maguk foglalkoznak vele, ők maguk hozakodnak elő azzal, ők maguk ajánlják fel, úgy hogy Selohaich hadügyminiszternek kellett azt visszautasítani. Azzal az indoklással ajánlkoztak ugyanis fel, hogy: nem lehet tudni, hogy a jövő parlamentben milyen kuruc fiúk lesznek, itt vagyunk mi, a jó fiúk, egyeztetek meg veletek. A lapok már is hozzáik, mik lesznek a esüfászból nemzeti engedélyeknek nevezett dolgok, a melyeket a létszámamelelésért adnának. Minden lap közli és így valószínű, hogy jó forrásból származik, hogy nemzeti engedmény lesz e szerint a zászló és a címer kérdésének olyan megoldása, a mely szerint az 1867. XII. t.-cikkben lefektetett paritás érvényre jut.

Hát én soha bele nem egyeztem abba, hogy nemzeti életünk három szent színe legyen egyik felén a zászlónak, míg másik felén a gyűlölet szín: a fekete-sárga. Én a fekete-sárga rongyot a magyar szent trikóval együtt nem tűröm, ilyen paritás nekem nem kell. Követeljük a magyar címer és a nemzeti zászló használatát és nem támaszolom, hogy bárki is a kétszínű zászlóval álljon elő és azt indíványozza, hogy a nemzeti színi zászló mellett ott legyen a fekete-sárga is, mert elvégre ma a képviselőházban a 48-as és függetlenségi pártnak van a többsége.

A másik engedmény az lenne, hogy a szolgálati nyelv legyen a magyar, azon ezredkekben, a hol ma az ezrednyelv a magyar. Hát akár megengedj Selohaich, akár nem, de ott, a hol az ezrednyelv ma is a magyar, más nyelven mint magyar nyelven ugysem lehet beszélni. Itt tehát nemzeti engedményre nincs szükség. A haradjik, hogy régi ígretnek „nyelvére való megígérése, azon hazugságnak megjelölése, hogy t. i. a magyar honossági tisztokat visszahelyezik Magyarországra. Mindent hallunk, de egyetlenegy szót sem a magyar vezényszóráról, a miért olyan csodás élethálhálókat vívott a függetlenségi párt. Pedig nemcsak erre, hanem többre is van jogunk, mert jogunk van arra, hogy kove-

teljük az önálló magyar hátsereget. (Ugy van! balfelől.)

Mikor a katonatiszti fizetések felemelése szöbajott, hogyan viselkedett akkor a ház többsége? Pilyis István t. képviselőtársam és barátom beszéde közben említett tett arról, hogy liro jár a tisztí fizetések emelésének. Egy közbeszólásra, hogy megszavaznám-e, ő azt mondta, hogy a humanizmus szempontjából ezt is emelni kellene a drágasági viszonyok miatt.

Az elnök ur szíves figyelemzetését köszönöm, de épen azzal akarom indokolni a házszabályrevízió veszedelmes voltát, hogy rámutatok azokra a javaslatokra, a melyeket annak egységével keresztül akarnak vinni és a melyeknek a megakadályozására a régi házszabály az egyetlen fegyver. Ezt mint érvet hozom fel és beszédeknek Aludában az a czélja, hogy tölem teltető komoly és alapos felzárkózással igyekezzem bebizonyítani, hogy nemzeti szempontból lehetetlen a Nagy Emil-féle indítvány elfogadása. Kérem is t. képviselőtársaimot, ne azt nézzék, hogy ki beszél, hanem azt, hogy mit mond. Azt hiszem, eddigi egész működéssel igazoltam, hogy bár gyenge erővel, de mindig a függetlenségi eszmékért harcoltam és ha valakit nem lehet meggyanúsítani azzal, hogy pillanatig is más elv szolgálatába állt, ugy azt hiszem, legelső sorban én vagyok az. (Ugy van balfelől.)

Ugyanez áll többi elvbartómról is. Mikor Pilyis István t. barátom felhozta a tisztí fizetések kérdését, akkor Thaly Kálmán t. képviselőtársam, a ki az ősz kurucz igen tiszteltre méltó nevet érdemelte ki, felállott helyéről és azt mondotta: ilyen parlamentben, a hol így beszélnek függetlenségi képviselők, nem maradhatok tovább. Osztrák katonának nem szavazhatok meg fizetésemelést. — És ezzel kieszett a teremből. Ugyan aznap este a függetlenségi lapok, elükön a Magyarországgal valóság kihonánst intéztek Pilyis István ellen, mint vad tigrisek rohantak reá, hogy így miképen mer egy függetlenségi képviselő a katonatiszti fizetésének felemeléséről beszélni? Nem sok idővel ezután a delegáció felment Bécsbe. Részt vettek a delegációban — mit már mondtam — a eszárúri ebédekkel méréskelt kuruczok. (Zaj. Halljuk! Halljuk!) És akkor a delegációban hadügyi albizottságban előállott egy függetlenségi képviselő, Okolicsányi László és ő maga indítványozta, hogy a katonatiszti fizetéseket emeljék fel. És mi történt? Ugyanazok a függetlenségi lapok, a melyek Pilyis Istvánra reá rohantak, — nem mondom, hogy mind, de azoknak egy nagy része — helyesnek tartották Okolicsányi eszméjét és igyekeztek valahogyan elfogadtatni azt, hogy humánus, emberi szempontból tényleg a nemzetnek e nagy érdekét, hogy a katonai téren újabb áldozatokat ne hozzunk, most fel kell függesztetni, fel kell áldozni.

(Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Közigazgatási bizottsági ülés. Csikvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 9-én tartotta meg rendes havi ülését Fejér Sándor alispán elnöke mellett. Az ülésen több fontos ügy tárgyalatott. Ülés kezdetén elnök alispán bejelentette, hogy a m. á. v. részéről és illetékes helyről ígöret tétetett, hogy a gyergyói vasutnak a madéfalvi állomáson történő 40 perces veszteglése megszűnik és igen kedvező konjunkturák között van az a kérdés is, hogy a esatlakozó állomás ezután Csikszerecén és ne Madéfalván legyen. Az illető vasuti főtisztviselő véleményes javaslatát ily értelemben tette meg. — Továbbá Pál Gábor biz. tag indítványára a csikszereceni közközházban rendelő es bentlakó orvosi állás betöltése sürgősnek mondattott ki, valamint az is, hogy amennyiben az eddig megszavazott 1600 kor. fizetés és ellátásra pályázó nem jelentkeznék, a fizetésnek 2000 koronára való felemelése iránt a szükséges lépések tetésének meg. Nagy Imre biz. tag indítványára elhatározatott, hogy az újonnan életbelépettet eselendő-törvény kiegészítése gyantánit vármegyei szabályrendelet készíttessék, melynek keresztül vitelével alispán bizatott meg.

Esküvő. Dr. Benke Antal folyó hó 3-án vezette oltárhoz özvegy melnei Mednyánszky Lajosnént, Brassóhn.

Március 15-ike Csikszerecében. Csikszerecda város közönsége a nagy nemzeti ünnep

60 éves évfordulóját impozánsan fogja megünnepelni. Már mindenfélét hirdetik a nemzeti trikolor mezébe öltözött plakátok a nagy nap jelentőségét. Az ünnepély kedvező idő esetén a város ház előtt, kedvezőtlen idő esetén a Vigadóban fog megtartatni, melyre a következő falragaszok lettek kibocsátva: Polgártársak! Csikszerecda város közönsége 1848. évi március 15-ének 60-iki évfordulóját alkalmából hazafias ünnepélyt rendez a következő műsornal: I. D. e. 9 órákor ünnepélyes istentisztelet a helybeli róm. katli. templomban. II. Ünnepély a Városháza előtt, kedvezőtlen idő esetén a Vigadó nagytermében: 1. Megnyitó beszéd. Tartja: Dr. Balló István. 2. Himnusz. Eneki a közönség. 3. Talpra magyar. Szavalja: Ifj. Botár Béla. 4. Kosuth-nóta. Előadja: Káduly B. Árpád zenekara. 5. Ünnepi beszéd. Tartja: Hajnó István országgyűlési képviselő. 6. Szózat Eneki a közönség. 7. Riadó. Szavalja: Dr. Gaál Endre. 8. Rákóczi-induló. Előadja a zenekar. III. Délben az öreg honvédek megvendégelése. Felkérjük polgártársainkat, hogy háziukat a nevezetes évforduló napján lobogóval díszítsék fel! Hazafias tisztelettel: A r e n d e z ő b i z o t t a s á g.

Március 15-iki ünnepély, dr. Nagy György országyűlési képviselő beszámolója Csikszentmártonon. Meghívó! Csiki község 48-as független polgárainak. Csikszentmárton—Csekefalva község lakói kezdetlenül ünnepelik 1848. évi szabadságharcunk 60-iki évfordulóját, mely ünnepet emeli kedvelt képviselőnk Dr. Nagy György ünnepi beszéde, ki következő napon március 15-án d. e. 10 órákor Szentmárton—Csekefalva piactéren beszámolóját tartja meg. Szeretett Polgártársaim! Nincs székegy földünknek egyetlen igaz fia, ki ne lelkesedne hazája függetlenségét mindkésig szerető ifjú és agilis képviselőjeért. Kinek rövid pályáján buzgó törekvéseért, őszinte hazaszeretetéért számos elismerése van, ki honatyi gondoskodással minden időben szívén viseli székegy testvéreink szükségletét, kivánalmait és azok teljesítéséért buzgóan, sikeresen harcol. Tömrőlünk tisztelt Polgártársaim, községenként siessünk minél számszerűbben március 15-én reggel 8 órákor a Szentimónra érkezé vouathoz és szívből egész melegével tölünk teltető tisztelettel fogadjuk és éltsük érkezé lángoló Dr. Nagy György képviselőnkét. Méltóan érdemeihez lobogók alatt kocsisorok kísérje őt választó szökhelyére Csikszentmártonba, hol istentisztelettel kezdődik a 9 pontból álló nemzeti ünnep, melyet községenként falrauzsok hirdetnek és melyet társas ebéd követ. Csikszentmárton. 1908. március hó 2-án. Hazafias tisztelettel: C s e k e f a l v a, 48-as pártelnök.

Andrássy az új választási törvényről. Gyergyóútró község Sümegi Vilmos országgyűlési képviselő vezetésével küldöttségleg tiszteltet Andrássy Gyula gróf belügyminiszternél. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy a hétézer lakosu község, melynek a magyarszág szempontjából igen fontos szerepe van, járási székhelyé tetéssek és a választási reform után választó kerületi székhelyé is tetéssek. A belügyminiszter igen fontos nyilatkozatot tett az új választási törvényről a küldöttségnek adott válaszában. Kijelentette ugyanis, hogy az új választási törvényben választási székhelyről nem lesz szó, mert a reform a decentralizálás elvén épül fel.

Jutalomjáték. Krassóy Józsika és Kiss Árpád jutalomjátékra lesz szombaton f. hó 14-én. Ez alkalommal a Vigszínház es idei legnagyobb sikerű darabja: „Nincs-e valami elszámolni valója?” kerül színpa. A társulat e két kiváló tagjának jutalomjátékára reméljük egészen meg fog telni a nézőtér. A darab egyike a legszellemesebb és lemegettebb bohózatoknak, hogy az előadás is jó lesz, arra elég garancia a jutalmazandók személye. A többi főszerepeket Kóvi Kornél, Sebestyén, Egyed M., Baróti, Hegyesi, Kovács, Nyárai játssák.

A csiksomlyói jötekon négyesület f. év március hó 14-én ismeretterjesztő felolvasásokkal egybekötött t h e a e s t e l y t rendez, melyre az érdeklődő t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség.

Járvány. A csikszépvízi iskolát a fellépet vörhenyjárvány miatt bizonytalan időre bezártatták.

A gyergyói vasut. A tavaszi vizek a Grózesen átvezető vasutvonal sziklaoldalait annyira megrongálták, hogy méteres átmérőjű kövek hullottak le a természet sziklafalról. A forgalom ennek dacára nem szünetelt, bárha a munkások folyton dolgoztak.

Munka közvetítés. Schlffer Miksa okl. mérnök a „Székegy vasutak dédú-gyergyószentmiklósi vonalának vállalkozója” az iránt kereste

meg a vármegye alispánját, hogy munkálataihoz a székegy munkások felfogadásában segítségére legyen. A vármegyei székegy napeszmások, munkások érdeket a vállalkozóval megkötött szerződés már eleve biztosítja, annyira, hogy a vállalkozó a székegy munkások felfogadására — amennyiben ilyenek jelentkeznék — első sorban kötelezve van. A vállalatnál a munkások a rövidbő tavaszi es ősi napokon 2 korona 60 fillértől 2 korona 80 fillérig, a nyári napokon pedig 3 korona napibért kapnak — Olyan munkásoknak, akik vasut építésén dolgoztak, huzamosabb idejű szerződésre is igényük van. Jelen felhívással azért keresem meg a vármegye közönségét, hogy a mennyiben tömegesebben kívánának némely községekben a vállalatot munkába állítani, ha ezen szándékukat nekem előre bejelentik, én felfogadásuk érdekében már eleve hivatalból eljárrok, a szerződés részleteit előre megbeszélésem, s így a munkások es esetleges oknékülki utazásútsókot meglesznek védve. Hatáskörömben áll egyzersmind az esetleg felmerülhető jogos panaszk esetén azok megszüntetése érdekében a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urhoz is előterjesztést tenni. Minden es ügyben történő megkeresések „Vármegyei munkás közvetítő” címre Csikszerecda címzendők. Csikszerecda, 1908. évi március hó 6-án. Dr. Gaál Endre vármegyei munkásközvetítő.

Kémkedő magyar tiszt. Gomolya István magyar osztrák gyalogos hadnagyot Bressica környékén az olasz határőrök letartóztatták, mert olasz területen terepantalmányokat végzett es fényképfelvételeket eszközölt. A letartóztatott tiszt Szegeden állomásozik és röviddel ez előtt néhány napi szabadságot kért.

Letartóztatott urli hölgyek. Baró Pongrác Emilné es Gosztonyi Gézné, akik Jekelfalnsy Lajos honvédelmi miniszter nejeének nevére váltókat hamisítottak, újabb hamisításokat követtek el. A rendőrség letartóztatta őket.

Sz. 216—908.

mj.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Csikvármegye magántulajdonát képező Csikszentmárton község közigazgatási határában fekvő „Solyomtár” es „Keresztes” havasnak s illetve erdőszéknak az üzemterv es fennálló rendelkezések szerint legeltethető es kaszálható, összesen mintegy 1400 k. holdat kitevő területe 2753 korona kikiáltási áron, továbbá folytatlagosan a „Baskahavas” pusztája körülbelül 8076 k. hold kiterjedéssel 400 korona kikiáltási áron **folyó 1908. évi március hó 26-án délelőtt 9 órákor** a megyei magánjavak igazgatósága irodájában (Csikszerecda, vármegyeház) tartandó nyilvános szóbeli es zárt írásbeli versenytárgyaláson — árverésen — a folyó 1908-ik év tartamára haszonbérbe fog adatni.

A kikiáltási ár 10—10%, ka az árverező bizottság kezébe az árverés megkezdése előtt bnatpénz fejében leteendő.

Útőjanlatok nem fogadtatnak el.

Részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a megyei magánjavak igazgatósága irodájában betekintheők.

Csikvármegye magánjavainak igazgatósága.

Csikszerecda, 1908. év március hó 3-án.

1—2

Dr. Csiky József,
igazgató.

Sz. 214—908.

mj.

Árverési hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Csikvármegye magántulajdonát képező Bojtorjános, Tarhavas, I. Kisbükös, Magyarósvölgy, Kis-magyarós, Nagymagyarós, Vámkut, Füstölökert, Haragos, Kishavas, Czibes, Fejérhavas, Vereskő, Komurnik, Kopárhegy, Tölgyes-sarok, Nagysarok, Czirjás-sarok, Veresmart, Czibeslajirét, Kikötők, Kisrét, Pojánai fűrészek es kaszálók, Táblasarok, Balázs-sarok, Hegyeshavas, Csiszársarok, II. Kisbükös,

Köszörüköptak havas, Tyukos havas, Pödies, Köszörüköptaki 3 kert, Tölgyesi mészegetési jog és mesztelep nevű kaszáló és legelő birtokok, illetve jogok **1908. évi április hó 2-án délelőtt 8 órakor Gyergyótölgyesen** a gazdasági irodában megtartandó nyilvános szóbeli és zárt írásbeli versenytárgyalás alkalmával fognak az 1908-ik évre hasznosbérbe adatni.

A feltételek szerinti kikiáltási ár 10-10⁰/₀-ka az árverező bizottság kezébe az árverés megkezdése előtt bántpénz fejében leteendő.

Utóajánlatok nem fogadhatók el.

Az árverési általános és részletes feltételeket a gyergyótölgyesi gazdasági irodában a hivatalos órák alatt bárki betekinthei.

Csikvarmegye magánjainak igazgatósága
Csikszereda, 1908. évi március hó 3-án.

Dr. Csiky József.
igazgató.

1-2

NAGY MELLÉKERESET!

Magas jutalékot

fizetünk olyan egyéneknek és vidéki ügynőknek, kik részvényeknek részeltételre való eladásával kívannak foglalkozni.

Általános Bank Részvénytársaság

Budapest, VII. Erzsébet-körút 39. sz.

A legelősebb bevásárlási forrás.

Nem kell már egy üveg finom illatszerért 10, 15, 20 koronát adni, mivel

FEKETE VILMOS

illatszertárában Csikszeredában

a legfinomabb illat megkapható 1 kor. 20 fillérért dekagramonként. Ugy araszépitő kenőcsök, mint puderek 10 fillértől feljebb. Valamint ott kapható a híres kolozsvári arc- és kézfinomító

Ichthyol és Ichthyl Salicyl

gyógyszappan, valamint az összes létező pipere és kozmetikai cikkek nagy választékban.

Videki megrendelések a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett azonnal eszközölhetnek.

10-52

A legjobb fogkrém a Thymol.

Szőlőoltvány! Szőlővessző!

A világhírű Delaware adja a legjobb bort: oltani, permetezni nem kell! Gyökeres 100 drb.: 100 kor.; sima: 50 kor. Szőlőoltványok ezere: 140 kor.; a legnemesebb fajokból. Árjegyzék ingyen. Rendelési cím:

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged (Somogy megye)

Hirdetés az üzlet lelke, életője!

Ki eredménnyel akar hirdetni, a legalkalmasabb erre a 48-as függetlenségi párt hivatalos lapja az „Orszem.”

HIRDETMÉNY.

A világhírű K.-Impér Répáti-gyógyborviz

kezelése közhírré teszi, miszerint elismert és kezelésében felülmulthatatlan ásványvizét,

hármely csak-gyergyói vasutállomásra bérmentve 12 fillérért szállítja litres üvegenként, a láda és üres üveg visszaszállítási költséget is ő viseli.

Kereskedők, vendéglősök, és a hol nem kapható magánosok szíves felendését is kéri a

RÉPÁTI VIZ FORRÁSKEZELŐSÉGE

Répát u. p. Kaszon-Altiz. 5-10

Legjobb mellékkereset

nők és családok részére. Egy helyen és egy háztartásban se hiányozzék az eredeti „STYRIA” kölögép. Árjegyzék ingyen.

Kelvező fizetési feltételek.

Első STYRIAI kötőgépgyár

Magyarországi képviselete:

FOGL. J. L. műépítész. Budapest, VI. Csengeri-utca 54

800 véka elő minőségű zab eladó. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

Ez igazan nagyszerű!

Mióta **WAGNER** a „Hangszer-Király” logon küldött egy családi fonográfot — azóta es-ténként egész színházi előadást tartunk. A családi fonográfot bárki egészen ingyen kaphatja, ha 10 drb. keményöntésű kóthengereket rendel, melynek darabja 1 kor. 80 fillér.

Az összes színházak felvételei! **Hangversenybeszélőgép**, 6 lemezzel, 400 tüvel 40 kor. **Iskolahangtoll** (tokkal, vonóval, gyantával, ára 12 kor. **Huzáharmonika**, orgonahangú, iskolával, dalokkal 12 kor. **Hosszu magyar citera**, finom munka felszereléssel 12 kor. **Harmonikumok**, használtak állandóan raktáron.

WAGNER a „Hangszer- király” Budapest lözsef-körút 15 V.

Árjegyzék ingyen. Javítások olcsón.

Üzletfelhagyás

folytán

leszállított árak SZABÓ MIKLÓS ÜZLETÉBEN

Csikszeredában.

(Az összes árukészlet egészben is eladó.)

4-4

Képekterek nagy választéka!

A közönség szives figyelmébe!

A nagy közönség szives figyelmét felhívom nagyválasztéku képektereimre és olcsó üvegezéseimre. — Elvállalom

EGÉSZ ÉPÜLETEKNEK ÜVEGEZÉSÉT,

bármily fajta és nagyságu üvegekkel. — Tehát ne mulassza el senki meglekinteni a m. kir. törvényház mellett üzletemben a szebb-nél szebb és minden **KÉPKERETEKET** mielőtt azt másutt el-igényeket kielégítő készítetté. amit olcsón és gyorsan állitok elő.

Teljes tisztelettel:

KARDA GYULA.

Üzv. **KARDA LAJOSNÉ** italmérésében kaphatók: jó külföld-menti borok, likörök, a legfinomabb teák s tearumok, amiket szolid árak mellett bocsát forgalomba.

Mindenki, aki nálam legalább husz koronára vásárol, egy életnagyságu képet kap. Csupán három koronát kell fizetni a passa-portuét.

Olcsó és pontos kiszolgálás!